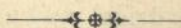

Planinski Vestnik.

Glasiło Slovenskega planinskega društva.

Št. 12.

V Ljubljani decembra 1903.

Leto IX.

Magdalenska gora pri Idriji.

Popisal profesor **Makso Pirnat**.

(Konec.)

Za Javornikom vidimo še druge, a manjše vrhove Hrušice. Daleč tam doli v jugovzhodnem kotu preko Rakeka in Cerknice pa zazremo Snežnik, ki oblastno poveljuje kamniti Notranjski pa tudi že prijaznejši hrvaški strani.

Na sever in na vzhod nam je zapiral pogled podolgast greben, ki je nekaj višji nego ravnica, na kateri stojita vas in pa cerkev sv. Magdalene. Z nevzdržljivo silo me je gnalo torej naprej na imenovani greben, kajti vedel sem dobro, da se nam od tam odpre pogled na gorenjsko stran.

Storili smo torej nekaj korakov in dospeli v vas, pred katero smo preje obstali. Repetavec je stopil v eno izmed hiš, kjer se je imel nekaj pogovoriti zaradi kupčije svoje s poljskimi pridelki. Midva z Vladom sva korakala naprej med hišami in obstala konec vasi. Nepričakovano hitro je bil Repetavec za nama.

Šli smo še par streljajev daleč po kolovozu, ki pelje med šentmagdalenskimi njivami proti Dolém, kjer se združi z Vrhniško cesto. Ko smo zapustili kolovoz, obrnivši se na levo stran, smo stopali čez nekaj njiv in dospeli do samotno stoječe kmečke hiše. Od te naprej smo hodili nekaj streljajev tik ob gozdu, poraslem z bukovim drevjem, in naposled krenili vanj. Pot se je malo napela. Naredili smo še par ovinkov na desno in na levo ter tako prišli do preje imenovanega grebena. Potrebovali smo od Idrije do tega grebena vsega skupaj nekako pičli dve uri.

In glej! Tu se odpre pred nami pogled po Polhograjskem in Škofjeloškem hribovju in tam daleč v ozadju so

se pokazale našim željnim očem težko pričakovane gorenjske planine. Midva z Vladom sva kar obstrmela pri tem pogledu, Repetavec pa je ostal popolnoma ravnodušen, kajti on se rajši ozira po nizkih vinorodnih goricaah nego po kamenitih stenah naših planin.

Tik ob grebenu se je dvigal pred nami kup skalovja, podoben stari grajski razvalini. Vrhu tega skalovja je rasla majhna smrečica in malo grmovja, tla je pa pogrinjala zelena trata. Splezali smo na to prirodno razvalino, da smo tako za nekaj metrov povišali svoje stališče. Pognili smo po tratini haveloke in sedli nanje. Repetavec je tudi odložil nahrbtnik, katerega vsebina je imela skoro potolažiti naše že precej nevoljne želodce. Predno smo si pa privoščili delikatno malo južino, hoteli smo si ogledati ta lepi košček slovenske domovine, po katerem so nam z našega tako ugodnega razgledišča plule oči.

Na severovzhodni strani se pred nami razgrinja valovita planota, ki spada že k Žirovski župniji in ima nekako v svoji sredi preprosto kmečko podružnico, imenovano Vrsnik. Ta planota se polagoma znižuje na levi v Žirovniško dolino, po kateri se pretaka postrvi bogata Žirovnica, na desni pa v dolino Račevo. Onostran Račeve se dviga dolgozategnjeni Žirovski vrh, ki slovi po divjih petelinih in po katerem spomladi poskušajo ljubljanske in druge lovske družbe svojo srečo, da bi ujele zaljubljenega pevca teh temnih lesov.

Naravnost v vzhodni smeri, v daljavi kakih treh ur, se dviga sam zase stožčasti Vrh Svetih treh kraljev, ki slovi po svojem lepem razgledu. Na desno od Vrhā Sv. treh kraljev opazimo slikovito ležečo vas Rovte, veliko bliže pa dolgočasni Zavracer tam za Zavracerem mično cerkvico, stoječo na griču, imenovanem Ravnik. Zadaj za Žirovskim vrhom ter za Vrhom Sv. treh kraljev pogledujejo drug nad drugim posamezni vrhovi Horjulskega in Polhograjskega pogorja.

Proti severu zremo v rodovitno Ledinsko ravnino, še pred Ledinami pa se beli znamenito Razpotje, kjer je razrečje med Črnim in med Jadranskim morjem. Hribovje, ki obdaja Ledinsko ravnino, prehaja na desno v Poljansko hribovje, kateremu je široki Blegaš ošabni gospodar.

In daleč, daleč tam za tem svetom, ki smo si ga baš ogledali, za toliko in toliko nižjimi griči kipe v nebo naše prelepe planine. Na severovzhodu mi obstane oko na razdrtih stenah Storžiča. Še vedno se mi zdi tako divji, a vendar krasen v tej svoji divjosti, kakor se mi je zdel divji takrat, ko sem ga ogledoval iz skromnega

svojega stanovanja v nizki Balantovi hiši v Kranju. Nič bolj prijazen ni postal ta orjak. Pogled na druge vrhove Karavank, na primer na Stol, ki svà ga s Tonetom tolikokrat občudovala v večernem njegovem veličastvu, ta pogled mi zapirajo Škofjeloški griči z Blegašem. In če bi ne bilo teh gričev, bi se videla tudi prijazna Šentjoška gora nad Kranjem, kjer sem se še pred dobrimi štirinajstimi dnevi poslavljajal od prijatelja Tineta in od druge vesele družbe, s katero sem preživel in prepel baš pri Sv. Joštu toliko lepih uric. Na desno od Storžiča se vzpenjajo ponosni vrhovi Savinskih planin: Kočna, Grintavec, Brana, Rinka, Ojstrica itd. Vsi ti vrhovi so se z našega razgledišča prav dobro razločili s prostim očesom. Vsak dan sem jih gledal te vrhove, ko sem še pasel očetovo goved po moravških pašnikih. Kako bi bil mogel tedaj slutiti, da pridem kdaj v tako okolico, kjer mi bo pogled na te moje mladostne znance in ljubljence, na katere me veže toliko lepih mladih spominov, zaprt in zakrit! In sanjalo se mi ni, da pridejo časi, ko bom moral plezati na tuje hribe in griče, ako bom hotel videti vsaj majhen košček gorenjskega sveta, videti tiste gore, katere sem lahko doma opazoval kar s praga očetove hiše, ne da bi se mi bilo treba kaj truditi za ta razgled.

Poglejmo še tja proti severozapadu! Najpreje ugledajo naše oči na tej strani Črno prst. In ko jo opazujem Črno prst, se mi vzbude prijetni spomini na tisto turo, ki nas jo je nekaj stanovskih kolegov napravilo nanjo meseca junija l. 1902. V posebno živem spominu mi je ena humoristično-resna epizoda z omenjene ture. Oskrbnik Orožnove kočè, v kateri smo hoteli prenočiti na Črni prsti, nam je dal ključ od kočè. Ko pridemo vsi izmučeni in izdelani že pozno v večer k temu zavetišču, ga hočemo odpreti. Toda čujte, ključ je bil napačen; najbrže je odpiral prav ročno in urno kako drugo kočè, ne pa Orožnove. Kako torej priti noter? In v kočè smo morali, kajti pastirjev še ni bilo na planini, da bi prenočili pri njih, in odzunaj nikakor ni kazalo prenočevati, ker je bilo še jako mrzlo. Poskusili smo vdreti skozi okno. Toda kaj so nam pomagali naši pipci in noži, s katerimi smo hoteli odtrgati železje pri oknu! Naposled se zmisli eden izmed nas na trojanske junake, kako so oni odpirali okna in vrata. Pomagali so si s koli! Tudi mi poprimemo za hlod, ki smo ga vzeli s poda pred kočè, in ga zavihtimo proti vratom. Resk! Zapah je odjenjal in mi smo bili v kočì in rešeni, če ne gotove smrti, pa vsaj neizogibnega prehlada. Skrb, ki nas je preje navdajala, se je sedaj umaknila razkošnemu veselju. Vzeli smo iz nahrbtnikov svoje brašno in se začeli krepčati. Preskrbljeni smo bili tudi dobro s pijačo. Kaj

čuda, da se je kmalu razvila med nami dobra volja in se glasila junaška pesem. Najlepše pesmi, to se pravi tiste pesmi, katere so nam še najbolje šle iz grla, kajti bili smo skupaj možje jako različnega muzikalnega talenta, tiste pesmi smo šli pet na verando pred kočo. Posebno se nam je posrečila tista „Moja deklica je še mlada“, ki je krasno odmevala od nasprotnega skalovja. Čuli smo razločen odmev celo večzložnih besed. Dobre volje smo šli spat tisti večer in židane volje smo tudi vstali ter nadaljevali svojo turo. Tudi nadaljna pot ni bila brez tragikomičnih dogodkov. Tako bi bil na primer eden izmed naše družbe, ki je nosil najbolj otovorjeni nahrbtnik, kmalu obupal, da ne pride na Črno prst, in komaj smo ga spravili naprej. Drugi, ki se je posebno bahal s temeljitim poznavanjem vseh gorskih poti po slovenskih planinah, nas je tako temeljito zapeljal, da smo hodili do Podbrda namesto treh celih šest ur. In tako bi mogel še več zanimivega povedati o rečeni turi. Pa dajmo slovo tej turi in Črni prsti in pozdravimo še našega očaka Triglava, ki samozavestno kipi v nebo tam zadaj za Črno prstjo! Na Triglav in še tudi na drugo gorovje imamo z našega razgledišča jako mičen in interesanten pogled.

Bodi dovolj o tem razgledu z grebena Magdalenske gore! Resnica ostane, da je lep in da se vsakemu izplača, da si ga ogleda. Tudi mene je potolažil ta razgled. Bil sem zadovoljen za enkrat, da sem vsaj gledal od daleč v svojo obljubljeni deželo — v gorenjsko stran, če že nisem mogel biti tudi telesno tamkaj.

Ko smo si tako napasli svoje oči in svoja srca, treba je bilo dati tudi želodcu dolžnega davka. Da smo mogli to poslednjo dolžnost pošteno izvršiti, za to je poskrbel prijatelj Repetavec. Razpoložil je po razgrnjenem papirju okusno narezane kose sira, zraven pa lepe porcije domače gnjati. Začeli smo tešiti glad. Repetavec je pa hotel, da bodi naša mala južina ne le samo okusna, temveč tudi moderna. Zato je izvlekel iz skrivnega nahrbtnikovega oddelka dve škatli zajčjega „paina“, ki ga moj prijatelj Dragotin tako obraja. Škoda, da ga ni bilo zraven. To bi se bil gracijozno obliznil, kakor se le on zna. Žejo smo si gasili z izbornim cvičkom.

Polastila se nas je dobra volja. Pri tretji steklenici smo začeli že po malem prepevati. Najprvo smo zapeli tisto sladkootožno:

»Ko tičica ta mala,
tak sem neumna bla,
da sem se vjeti dala
in tebi vervala.«

To je posebno iz srca pel tovariš Vlado.

Repetavec je predlagal:

»Pojmo na Štajersko
gledat, kaj delajo
ljubice tri.«

Midva z Vladom sva bila seveda zadovoljna z Repetavčevim predlogom in mu po svojih močeh pomagala, dasi naju je on daleč nadkriljeval s svojim pevskim znanjem in s svojo pevsko zmožnostjo.

Naposled sem se ganil tudi jaz in začel naprej svojo:

»Dekle je na ganku stala,
svitile zvezde preštevala.
Zvezdice že v kraj gredo,
oj moj fantič, pojd domo.«

Prijatelja sta mi pomagala, ter smo vsi skupaj dosegli prav lep muzikalen efekt.

Mi bi se bili še dolgo tu radovali in prepevali, a solnce nas ni hotelo čakati. Zlezlo je tja za Trnovski les in sence so se jele loviti okoli vrhov ter padati niže in niže v doline. Še enkrat smo torej trčili, še enkrat zaklicali „Živela Gorenjska“, potem pa se ogrnili v haveloke, kajti prihajal je hlad, in zapustili naše razgledišče. Opomniti je tudi, da je praktični Repetavec zložil prazne steklenice v nahrbtnik in jih vzel s sabo. Ko sva mu pa z Vladom hudomušno namignila, kako žalostno pesem pojo prazne steklenke po njegovem nahrbtniku, je prav po štajersko zaklel, odprl nahrbtnik in zagnal steklenino po bregu, da je ondi v skalovju vzela žalosten konec.

Nazaj smo ubrali isto pot, po kateri smo šli gori. Seveda smo doli dospeli v pol krajšem času, nego smo ga porabili za pot na goro. Doli grede se nismo nikjer ustavili razen na Kovačevem rovtu. Bil je že trd mrak, ko smo prišli do tja. Kakor preje, tako je bil tudi sedaj ob večeru pogled na Idrijo interesanten. Kolikor smo preje videli hiš in hišic, toliko luči in lučic je sedaj migljalo pod nami doli v dolini. In te luči in lučice so se premikale in trepetale, kakor se ob čudernih kvaternih dneh premikajo in trepečejo čarovne vešče. Zelo religiozni Vlado, ki je perhoresciral vse čaravnice in vešče, pa je ob tem pogledu pripomnil, da se mu zdi Idrija sedaj podobna jaselcam betlehenskimi. Imela sva oba prav: Vlado, ki se je spominjal Betlehema pri večernem razgledu na Idrijo, kakor tudi jaz, ki sem primerjal to množico luči paganskim veščam.

Ko smo bili zopet stopili na mestna tla, je bila ura v stolpu sv. Barbare polosmih, in neutrudni pometač Tone Bogatajec je ravno zavil z zadnjim vozom smeti iz takoimenovane „Rožne ulice“ ter ga zapeljal tja zadaj za ognjegasni stolp, ki ga pa dandanes

ni več in na katerega mestu se razprostirajo sedaj ponosni čitalniški prostori. Ker smo bili vsi trije odpovedali doma večerjo, ne vedoč, kdaj se vrnemo, in ne hoteč jeziti svojih gospodinj, da bi morale predolgo čakati počasnih izletnikov, zato smo krenili v svoj zračni in prostorni „štibelc“ pri „Črnem orlu“.

Že je stala pred nama dražestna in ljubezniva natakarica Poldi in nam naštevala nebroj seveda skrajno okusnih in nedosežno tečnih jedil brez muh in drugih neljubih primeskov. Izbrali smo si menda piščance v papriki, katerih ne dobiš nikjer na svetu tako hudo papriciranih, hotel sem reči, tako fino pripravljenih kakor baš pri „Črnem orlu“ v Idriji. Suha naša grla smo pa vztrajno zamakali z izvrstnim budjeviškim pivom, ki so ga bili baš nastavili; vsaj fletna Jazbarjeva Mici je zatrjevala tako. Med večerjo smo si obujali spomine na lepo našo turo, ki smo jo izvršili sicer brez „cepina in vrvi“ in pri kateri nismo trepetali nad globokimi prepadi, niti se lovili na orjaške palice po spolzkih drčah, ki nam je vkljub temu dobro dela in nam nudila dovolj duševnega in telesnega užitka. In gostom, ki so k nam prisedli, smo tako lepo slikali svojo pot na Magdalensko goro, da se je marsikateri razhudil, zakaj mu nismo nič omenili o svojem izletu, češ, da bi bil tudi on šel z nami.

Tako se je brez vseh neprijetnosti in v mojo največjo zadovoljnost vršil moj prvi izlet na Magdalensko goro. In ni bil ta izlet poslednji. Kadar mi postane idrijsko ozračje pretesno, kadar mi pljuča zahrepene po svežem, čistem zraku in kadar se stoži mojemu srcu in mojim očem po lepih gorenjskih krajih, tedaj zopet krenem sam ali v družbi, v lepem ali tudi grdem vremenu, kakor pravi Joštar, na Magdalensko goro. Tam zopet nekako oživim, dobra volja se me polasti, in ko ogledujem te lepe domače kraje in te lepe gore, pohiti mimo mojega duševnega očesa cela vrsta prijaznih spominov na dneve, katere sem preživel tam gori pod gorenjskimi planinami, na dneve, o katerih moram pa žal s pesnikom zaklicati, „da so bili“!

Hrastniška dolina.

Spisal Fr. Ks. R-š.

Hribolazca, ki poseti Mrzlico od savske strani, bode mogoče zanimal ta kratki krajepis.

Železnica te donese ob Savi do postaje v Hrastniku, ki je v novejšem času nekoliko prenarejena in povečana. Takoj pri njej se loči pot, ki pelje na Kum mimo narodne gostilnice g. I. Dernovška.

Ko zapustiš kolodvor, zagledaš na levi črn, umazan potok, ki teče skozi Hrastniško dolino in meša svoje blato z bistrimi savskimi valovi. Nekaj više zazreš zvonik, ki se dviga izza gostega drevja: Draga je, podružnica trbovske fare in edina cerkev, ki bi se smela šteti v Hrastniško dolino. Obdana je še po starem načinu s pokopališčem in zidovjem. Tu visoko nad zeleno penečo se Savo, nasproti dolensjkemu Kumu, počiva v mirni tišini marsikak hrastniški veljak. Ko gremo po cesti dalje, pridemo v malo trenutkih do steklarne. Nesnažno poslopje je to in nesnažni so njeni delavci — Nemci. Do ceste čutiš žarke, ki jih meče nate vroča peč. Oddahneš se torej, ko prideš dalje in zapaziš na levi velik vrt s krasno, visoko vilo, „de Seppi“, gotovo ena najlepših stavb daleč naokoli, seveda v tujih laških rokah. Precej visoko je na nasprotni strani nad potokom železnica, po kateri dovažajo iz premogovnika tvarino na postajo. Ko se tako ogleduješ, že stoje pred tabo vitki, rdeči dimniki, iz katerih se vali neprenehoma gost, rjav dim. Na desni je velikanska kemična tovarna, na levi pa so stanovanja za delavce, hlevi in druga poslopja. Toda tudi tovarna si je morala že na tej strani iskati prostora in čez cesto so napeljane cevi, ki vežejo in gonijo stroje na obe strani. Okrog tovarne lazijo delavci kakor čebele okoli panja: tam vidiš temno zamazane, a kmalu zopet popolnoma rdeče težake, ki imajo opravila pri tvorbi barv in kemikalij. Gozdovi segajo ponekod prav do ceste, a drevje je tu bolj pritlikavo, saj ga zadržuje večni dim v njega rasti. Ko greš dalje, se dolina nekoliko razširi. Ob pravi vidiš više ob železnici prodajalnico sredi hiš, nasproti pa se zopet kadi po apnenicah, nad katerimi slišiš vpitje delavcev v kamenolomih. Sedaj stopaš pod visokim železniškim mostom, pri katerem se loči cesta na Dol in k Sv. Jurju (pot je markirana). Veliko zadovoljnejšega se čutiš, ko se iznebiš za nekaj časa tovarniškega ropota. Dolina, ki je tod dokaj ši-ša, kaže prijazen pogled. Tu vidiš več lepih poslopij, med njimi šestrazredno ljudsko šolo z vrtom. Ko si prekorakal most, imaš potem potok in železnico na levi, kjer se breg bolj zlagoma vzdiguje. Opaziš tukaj tudi hišo in gostilnico g. župana Roša. Stara lipa, pod katero stoje mize, moli svoj vitki vrh iznad strehe in te vabi pod svojo senco. Če pa se ozreš na desno, vidiš le strm breg, Slepček imenovan, ki se pa dalje gori zravna v prijazno ravnico. Tu je stala pred nedolгим časom vas, ki je prvotno imela ime Hrastnik. Bil je to krasen kraj, kjer so prebivali od pamtiveka premožni, bogati kmetje, korenine, kakršnih je dandanes le še malo po Slovenskem. Imena, kakor Hrastnik, Slepček, Kroglica (tujci so jo prekrstili v „Spitzberg“), pričajo o

krasoti in čistosti tukajšnjega jezika v tistih časih. Človek bi dejal, da tujka ni mogla najti vhoda v to dolino; branili so ji visoki hribi od vseh strani: Mrzlica od ene, Kolk in Kum od druge, Sv. Planina in drugi vrhovi od nasprotne. A zabranila niso ta pogorja poti Židom, ki so zasledili ta slovenski biser ter ga okuzili s tujimi šegami, vzeli mu mirno življenje in ga uporabili sebi v prid. Da, mirno, idilno življenje je bilo tu svoje dni, najstarejši ljudje to še pomnijo: mir je motil le bistri potok, ki je šumljal med zelenimi bregovi, po dolih so peli slavci kakor nikjer na svetu in iz šum se je razlegal lovčev klic... Toda vrnimo se k nekdanji zgornji vasi! Začeli so kopati pod njo premog, napravili velikanske rove in vas se je jela pogrezati... Kmetje so bili prisiljeni, zapustiti svoja domovja in si poiskati novih. Danes stoje na mestu, kjer je vladala prej zadovoljnost, veselje in blagostanje, le še podrtine — golo zidovje in pa obilo najzlahatnejšega sadnega drevja, ki je prej obkrožalo srečno vas in napolnjevalo njenim stanovalcem vsako leto sode s sladkim moštom...

Dospeli smo že do premogovega ozemlja. Hiš stoji tu mnogo in v večjih skupinah. Od vseh strani ropot iz rovov, jaškov in delavnic. Ob cestah so gostilnice, ki so po navadi, posebno pa ob nedeljah napolnjene. Od cestnega ovinka dalje je tudi voda v potoku čista. Čudno je videti na desni kakih pet vzporednih vrst nizkih, a dolgih delavskih hiš, okrog katerih gomazi mladina.

Še nekoliko časa stopamo po občinski cesti, ki veže Hrastnik s Trbovljami, do tja namreč, kjer se loči od nje dobro markirana pot na Mrzlico. Idoč po njej, pridemo v hladno sotesko (na razglednicah je imenovana „soteska Boben“), ki je dokaj slična bohinjskim soteskam, seveda je manjša. Ozka je, da se moreta viti skozi njo le bistri potok in cesta, a zadnja mora biti na nekaterih mestih že izklesana v skalo. Nad teboj se razprostira dolga proga sinjega neba, iz navpičnih strmin pa štrle naravnost kvišku velikanske skale najrazličnejših oblik. Tu se dviguje široko skalovje piramidalno, tam moli skalnata stena kakor veliko pločnato glavo na ozkem vratu od sebe in vitko raste od tal proti vrhu bolj debel steber. Strahoma iščeš okrog prostora, kamor bi skočil, če bi se utrgala skala, a divje šumi in se peni potok kraj tebe, v njem pa si iščejo urne postrvi živeža. Težko se ločiš od prekratke soteske, a misel na Mrzlico te vleče dalje. Takoj ko preneha romantična soteska, že se razširi dolina v širok kotel — Čeče, z glavne ceste pa se loči čez lesen most zanimiva pot na Mrzlico.

Kaj pripoveduje Valvasor o Krmi (Triglavu).

Leta 1744. je stiški cistercijanec in župnik šentviški, Joannes Dismas Florjančič, izdal v Ljubljani velik zemljevid vojvodine Kranjske z deli sosednjih pokrajin ter ga naslovil: „Ducatus Carnioliae tabula chorographica . . .“ Ta stenski zemljevid je prvi, na katerem je začrtan orjaški Triglav ter nazvan: „Mons Terglou Carniolae alti-simus . . .“ (Triglav najvišja kranjska gora . . .). Starejšega poročila o našem „Triglavu“ ni bilo najti do leta 1900., ko je prof. Adolf Gstirner našel starejšo listino, v kateri se imenuje „Terglou“ (Triglav).

Gotovo je ime Triglav že zelo staro, ker tako imenujejo vsi Slovani našo slovensko in sploh slovansko najvišjo goro. Neki zemljevid iz leta 1567. ga nazivlje „Oera mons“. Tudi naš slavni zemljepisec in zgodopisec Janez Vajkard Valvasor (rojen v Ljubljani l. 1641., umrl v Krškem l. 1693.) pozna le „Krmo“, Triglava pa nikjer ne omenja. Temu se ni čuditi, ker so se v tedanjem času sploh le malo brigali za visoke gore, na katere sploh niso pohajali ter si jih rajši ogledovali in jih občudovali odzdočaj.

Prej omenjena starejša listina je iz leta 1664., v katerem se je sešla komisija, da razsodi že nad osemdeset let trajajoči prepir zastran meje med Podkloštrom na Koroškem in Fužinami (Belo pečjo) na Kranjskem. Med pravnimi spisi je bil tudi cesarski kameralni izvorni urbar iz davnih časov in na treh listih opis meje sodnega okraja fužinske grajščine. Te listine so prepis starejšega izvirnika, ki je bil spisan gotovo že sredi petnajstega stoletja, kakor se sodi iz raznih okoliščin. Ta prepis nam podaje v gorenjskem narečju obilico imen za gore, doline, prelaze in vode v Karavankah in Julijskih Alpah.

Valvasor je bil jako marljiv pisatelj. Izmed šestnajstih njegovih del je največje in najvažnejše z mnogimi slikami okrašeno „Ehre des Herzogthums Krain“ (Slava vojvodine Kranjske), ki obsega štiri debele knjige, zelo zanimive in včasih tudi čudne vsebine. Zanimivo je njegovo poročilo o Krmi (Triglavu).

Valvasor (IV. B. 16. C.) pripoveduje o čudovitih lastnostih gore Krme res jako čudne stvari: „Med Mojstrano in Bolcem na Gorenjskem stoji visoka gora Krma sredi med Kranjsko deželo in Bolško deželico takorekoč kot razsojevalec. Ta ima to čudno lastnost, da na njegovem vrhu meseca julija dan kaj dolgo traja, tako da ne čutiš dosti več nego eno uro, kako pojema noč in potem raste dan.“

„Dosti bolj čudno pa je to-le: Če kdo opoldne na tej gori poka z bičem, sledi neposredno in takoj nevihta z gromom in točo, čeprav je dan še tako jasen. Dasi se to čudno in neverjetno zdi razumnemu čitatelju, vendar ni samo pravljica, ampak gotovo dejstvo. Ne mislite pa, da to dejstvo potrjujejo le okoličani; kajti gospoda Ivan Baptista Petermann in Laurentius pl. Rechbeg, oba doktorja zdravilstva, sta to pred nekaj leti osebno videla.“

Določitev vzrokov temu pojavu prepušča Valvasor prirodoslovcem. Mogoče, da provzročajo nevihto iz te gore hlapeče pare v zvezi s pokanjem biča. Potem pa nadaljuje: „Ker se pa opoldne dogaja, da provzroča pokajoči bič nevihto, postaja vsa reč sumljiva in ni lahko verjeti, da se to vrši v prirodnih mejah. Opoldne se baje duhovi v neugodnih krajih po dnevi najbolj gibljejo. Kdo ve, če ni morebiti čarodejec dogovoril tega znamenja s hudičem, ki bi na znamenje s pokajočim bičem provzročil nevihto, da poškoduje okolico? Tako znamenje bi lahko posnemal iz radovednosti ali kratkočasje kak razposajen paglavce, ki je to videl pri čarodejnem očetu, materi ali sorodniku, ne da bi sklenil izrecne pogodbe s hudičem, ali pa bi pokazal reč v šali drugim ljudem, ki bi to radostno poskušali. Peklenšček pa rad še vedno ponavlja tiste učinke, katere je že prej sprožil.“

Potem pripoveduje v podporo svoje trditve, kako je neka čarovnica na Meklenburškem napravila surovo maslo, in končuje: „Nočem pa več zgledov navesti, ker ne bi bilo dostojno. Vendar pa ne trdim, da je ta dogodba nezmotna in da provzročuje hudič nevihto na Krmi, to je le mnenje.“ —

Fr. Orožen.

Društvene vesti.

† **Ivan Tribuč**, trgovec v Mozirju, je umrl dne 30. novembra. Bil je deset let marljiv član „Savinske podružnice,“ ji oskrboval vsa dela za „Mozirsko kočo“ ter jo zalagal z raznimi potrebščinami. Dne 2. decembra mu je med mnogimi pogrebi izkazalo zadnjo čast tudi več članov podružnice. Časten mu spomin!

† **Ivan Vivod**, bivši posestnik in obrtnik pri Sv. Florijanu v Doliču, je umrl 23. oktobra. Bil je nekdanj lastnik nadvojvode Ivana jame v Hudi luknji. Bil je izvrsten narodnjak, ali pri svojih podjetjih ni imel sreče, in tako je bila tudi imenovana jama na javni dražbi prodana. Takrat je bilo po časnikih tudi nekaj hrupa, zakaj prodaje ni zabranilo „Slov. plan. društvo.“ Koliko je bila jama vredna, je razvidno iz dejstva, da je zdaj nihče ne obiskuje, in nje lastniki (Slovenjgradčani) tudi ne bodo zanje nič storili, ker bi nadomeščanje prhlega lesa stalo

nad 2000 K. Rajni Vivod je precenjeval vrednost jame, dasi je imel zanj ugodne cene. Bodi mu zemljica lahka!

Darovi za planinski dom „Krnico“ v Zajezeri. G. Wutti Matija, posestnik na Ločilu, 3 K; g. Gajler - Ilič Janez, posestnik na Kopanji, 2 K. Lepa hvala! — Nadaljne darove sprejema g. Al. Knafelc, tajnik Ziljske podružnice in uradnik c. kr. državnih železnic v Beljaku.

Darovi za Kadilnikovo kočo na Golici. Romarji joštarski 20 K z geslom:

„S seboj pa vabim druge vas junake,
vas, katerih rama se vkloniti noče:
Temna je noč in stresa grom oblake,
sovražnik se podal bo v svoje kočee!“

— Omizje „bumfoveev“ na Jesenicah po g. Mihaelu Salbergerju 4 K 20 h. — Kadilnikovi častilci dne 2. dec. t. l. 62 K. — Srčna hvala!

Novi člani: Češke podružnice: Marušič Drago, pravnik v Gorici; Medvež I., pravnik v Livku; Růžička M., stud. v Brnu; Abram Rudolf, pravnik v Smichovu; Bernot Zvonimir, filozof v Pragi; Domicelj Albin, pravnik v Pragi; Ferfolja Josip, pravnik v Pragi; Presel Ivan, tehnik v Pragi; Šorli Tomo, pravnik v Gorici; Zupanc Arnošt, medicinec v Ljubljani; Vagaj Anton, pravnik na Dunaju; Vošnjak Bogomil, pravnik v Gorici; Pavlin Josip, tehnik v Pragi; Fink Štefan, pravnik v Pragi; Tejkal Ivo, filozof v Pragi; Hayne Emanuel, tehnik v Pragi; Walland Josip, tehnik v Pragi; Syrovátka Evg., tehnik v Pragi; Slovensko akad. društvo „Slovenija“ na Dunaju; Slov. kat. akad. društvo „Danica“ na Dunaju; Mašin Emil, filozof v Pragi; Bizjak Jožef, teolog v Ljubljani; Markeš Alojzij, teolog v Ljubljani; Kronbauer Henrik, mag. pharm. v Pragi; Kronbauerova J., učiteljica v Pragi; Věženský, c. kr. sodni adjunkt v Falknovu; Filipovský Vojtech, profesor v Taboru; Myslivečkova Valerija v Kralj. Vinogradih; Čapek Henrik, akad. kipar na Smichovu; Hlavova Olga, soproga univ. prof. v Pragi; Gasparin F., prof. v Kralj. Vinogradih. — Podravske podružnice: Goričan Ivan, posestnik na Kumnu pri Mariboru; Lamprecht Ivan, veleposestnik v Činžatu.

Društveni večeri, ki so bili dne 25. nov. ter dne 9. in 19. t. m. v „Narodnem domu“ v Ljubljani, so se odlikovali ne le po izredno obilni udeležbi, nego še bolj po izvrstnih, velezanimivih predavanjih. Prva dva večera je pripovedoval ljubljanski župan, g. Ivan Hribar, o svojem letošnjem potovanju po Južni Rusiji in Kavkazu ter živo očrtal Kijev, Odeso, Krim, Sevastopolj, Batum, Tiflis in Kavkaz z vsemi njih krajevnimi in narodnimi znamenitostmi in posebnostmi. Svoje potopisne črtice bo g. Ivan Hribar še nadaljeval o potovanju ob Volgi v Nižnji Novgorod. Po zaključenem predavanju priobčimo potopis v večjem obsegu. — Dne 19. t. m. je pa predaval g. prof. Jakob Zupančič o „zimskih rožicah“, to je o cvetlicah in rastlinah, ki jih vidimo in občudujemo v tej dobi v naravi in družbi. Predavanje je bilo poučno-humoristično ter bode gotovo zanimalo tudi v našem listu tako, kakor je na večeru. — V imenu vseh članov in naših prijateljev izrekamo tudi na tem mestu najprisrčnejšo zahvalo gg. predavateljema za dejansko naklonjenost društvu, ki mu je pričnila tri lepe večere.

Nova poštna zveza med Kranjem in Zg. Jezerskim.
Prejeli smo naslednji odlok c. kr. pošnega in brzozavnega ravnateljstva za Trst, Primorsko in Kranjsko z dne 5. decembra t. l., št. 51.391:

„Cenjenemu Slov. plan. društvu

v Ljubljani.

Ozirom na dopis z dne 28. oktobra t. l., št. 746, šteje se podpisano c. kr. poštno in brzozavno ravnateljstvo v čast, cenjeno društvo obvestiti, da je c. kr. trgovsko ministrstvo z odlokom z dne 1. decembra t. l., št. 52.030, dovolilo uvedbo poštnih voženj med Kranjem in Zgor. Jezerskim, in sicer od 16. junija do 15. septembra vsakega leta z dvovprežnim poštnim landavrskim vozom s 6—8 sedeži, v ostalem letnem času pa z enovprežnim normalnim vozom z dvema sedežema, in hkratu odredilo, da se ima poveriti oskrbovanje teh voženj c. kr. poštarici gospe Berti Rohrmanovi v Kranju.

Istodobno je imenovana osrednja oblast zaukazala, da imajo z dnem uvedbe novih voženj dosedanje poštne vožnje med Kranjem in Zgornjim Jezerskim po Kokrski dolini ponehati.

Pripominjaje, da se bosta novi vozni red in dan uvedbe novih voženj svojedobno predpisanim potom razglasila, izraža podpisano c. kr. ravnateljstvo slednjič še željo, da bi se uresničilo upanje, ki se goji glede izboljšanja prometa tujcev v zvezi s to novo poštno uredbo.“

Raznoterosti.

Visok gost v Zajezeri. Prve dni tega meseca se je mudil na Trbižu saksonski prestolonaslednik. Visokemu goštu na čast je priredilo oskrbnišтво verskega zaklada več lovov v tamkajšnji okolici. Napravili so tudi lov v divni „Zajezeri“. Pri tej priliki je princ pokazal, kako zelo se zanima za planinstvo. Med drugim si je ogledal nemško planinsko kočo. Izrazil se je tudi jako laskavo o prikupljivi romantiki tega gorskega zakotja. Le škoda, da je ves čas snežilo. Govore celo, da hoče prestolonaslednik vzeti ondotni lov v najem. Torej tujci iz drugih dežel se zanimajo za naše lepe kraje, a mi domačini pa ne znamo ceniti vrednosti in krasote domače zemlje. Reklo se je sicer, da se v Zajezeri postavi tudi koča Slovenskega planinskega društva, toda čas poteka, obljubljene kočice pa le še nimamo. Želeti bi pač bilo, da bi se slovenski planinci bolj zanimali za nameravano podjetje in da bi tudi dejansko pokazali svojo navdušenost za planinstvo pa posegli malo v žep.

Z Jezerskega je nekdo priobčil v „Miru“ te-le zanimive vesti: „Sporočam vam, da smo v prošlem poletju imeli tukaj prav mnogo letoviščnikov in hribolazcev; posebno so se odlikovali po svojem številu in odločnem narodnem postopanju naši severni bratje Čehi, ki se svojega maternega jezika nikdar ne sramujejo in ga pri vsaki priliki izključno govorijo. To so pa sami odlični in visoko izobraženi ljudje, n. pr. profesorji visokih in srednjih šol, odvetniki, zdravniki itd. Čehi nam pač dajejo lep zgled narodne odločnosti; da bi jih mi ubogi Slovenci le posnemati hoteli! Kako ravno narobe je pa pri nas! Slovenski razumniki pač tako

radi med sabo le nemški kramljajo, ali pa govore neko čudno mešanico, pol nemško in pol slovensko. Bil sem večkrat priča, ko so se Čehi ob tem narodnem početju kar gledali in strmé vpraševali, je li mogoče, da so to narodni Slovenci. Poleg velikega števila Čehov so bili tukaj dalje časa trije Rusi, dva Hrvata, dva Nemca, a — nobeden Slovenec. To je res čudno! V čisto slovenskem kraju, pa ni nobenega Slovenca! To je pač zopet žalostno znamenje slovanske vzajemnosti. Naši ljudje menda rajši trosijo svoje denarje v nemški Švici in Tirolski!“

„**Karawanken**“. Tako je krstila nemška planinska sekcija v Celovcu svojo najnovejšo podružnico ter ji poverila, kakor kaže že ime, naše slovenske Karavanke v delovanje. Opozarjamo vse domoljube, zlasti pa naše podružnice, da varujejo slovenski značaj naših Karavank na kranjski in koroški strani.

Dijaki - turisti. V prejšnjih časih so dijaki veliko več potovali nego dandanes. V počitnicah so si potujoči dijaki kar kljuke podajali pri vratih gostoljubnih mož. Seveda so nekateri potovali bolj iz dobičkarije, nego pa iz nagona ter iz veselja do tujih krajev. Velike važnosti pa so dandanes potovanja dijakov pod vodstvom profesorjev. To že uvažujejo v marsikaterih krajih, le pri nas na Slovenskem še ne. Ali se pa ne bi mogla taka potovanja tudi pri nas vpeljati? Merodajni možje, premišlujte to! Profesor Werner iz Berlina je svoje dijake — 22 jih je bilo — peljal letos v Alpe po sledeči turi: Monakovo — Salzburg — Hallein — Berchtesgaden (rudniki) — Königssee — Steinernes Meer — Ramseiderscharte — Zell am See — Krimml — Bramberg — Habachhütte — Kratzenberg (3068 m) — Bramberg — Stangenjoch — Innsbruck — Kufstein — Hinterbärenbad — Ellmauer Halt — Monakovo.

Kako bi bilo poučno in zanimivo, ako bi kateri naših profesorjev peljal dijake v naše planine, kjer bi si pod njegovim vodstvom ogledovali krasote zemlje slovenske!

—ij—

„**Der Hochtourist in den Ostalpen**“ je izšel že v tretje pod uredništvom Putschellerja in H. Hessa. Kakor prvi dve izdaji, je tudi ta prava skaza. O prvi izdaji so se alpski časniki in tudi drugi izrazili uničujoče, o drugi so pisali, da celo prekaša prvo v pogreških, in tretja prekaša celo drugo v — napakah. Neverjetno, a resnično! Urednika pravita v predgovoru, da je bilo treba za tretjo izdajo posebnih, specijalnih poznavateljev, t. j. alpinistov, ki so v gotovih planinskih okrožjih kakor doma in so te skupine v vseh posameznostih najnatančneje preiskali“. Kot take „specijalne poznavatelje“ navaja uredništvo za Julijske in Kamniške planine dr. Roschnika, za Karnske in Julijske planine Aichingerja in zopet dr. Roschnika. No, v oddelku, ki ga je opisal dr. Roschnik kot „specijalist“, je nagrmadil napak, ki pričajo, da ne pozna prav nič „svojega“ ozemlja in naprav po njem. Kdor le nekoliko dni potuje po tem svetu, ga lahko bolje oriše. Videti je, da je dr. Roschnik prepisoval iz zastarelih knjig, ki jih vrhutega niti razumel ni. Da je utajil pota našega društva vsa, koč pa tudi največ, to je samo ob sebi umevno. Z ozirom na premnoge nezgode v gorah bi bilo zmazke takih „specijalnih poznavateljev“ prepovedati po oblastvih. Izmed obilih napak — ž njimi bi lahko napolnili nekaj številčk — naj omenimo le nekaj najhujših. Dr. Roschnik niti ne ve, da sta dve Jezerski Kočni; ves popis je krajepisen nezmisel. Za Češko kočjo navaja troje različnih

leg in vrhutega še napačno, kajti koča leži na severni, ne pa na južni strani Savinskih ali Kamniških planin, ter na Spodnjih, a ne na Gornjih Ravnéh, tudi ne leži v kotu Gornje Kočne. Pot skozi Turski žleb (Rinkator) je dr. Roschniku težaven in utrudljiv; seveda učenj mož ne pozna lepe naprave, ki jo je naše društvo že pred štirimi leti zgradilo v tem žlebu ter storilo ž njo pot jako zložno in varno. Popolnoma napačno je naslikal ta „specijalist“ v naših gorah prehod z Gornjega Jezerskega na Savinsko sedlo. Tudi Triglava ne pozna, popisal ga je docela narobe in pomanjkljivo in še vedno trdovratno trdi neresnico, da je od Dežmanove kočé do Kredarice pol ure in dve uri z Malega Triglava na Veliki Triglav. Ko ne bi bilo uredništvo navedlo v predgovoru dr. Roschnika kot „specijalnega poznavatelja in pisatelja“, prav res bi mislili, da se je ali kak šaljivec zločesto ponorčeval z urednikoma, ali pa da je kako človeče nalašč hotelo napačno poučiti turiste o naših gorah.

Pisarna za pojasnila o avstrijskih zdraviščih, letoviščih in turistovskih postajah. Upravništvo „Fremdenblatta“ je zadnja leta ustanovilo na Dunaju osrednjo pisarno za pojasnila o avstrijskih zdraviščih, letoviščih in turistovskih postajah. Sedaj pa je osnovalo tudi po drugih mestih take pisarne, ki dobivajo podatke od osrednje pisarne in morejo na ta način dajati natančna pojasnila glede razmer po avstrijskih zdraviščih, letoviščih in turistovskih postajah. Take pisarne so sedaj v Pragi, Karlovih varih, Berlinu, Monakovem, Londonu, Parizu, Petrogradu, Odesi, Moskvi in Varšavi. Posebno važno je, da se nahajajo te pisarne tudi v inozemskih mestih, in le želeči bi bilo, da bi vsi udeleženi krogi podpirali to napravo, ker le tako bode mogoče povzdigniti promet tujcev v avstrijskih alpskih in sudetskih pokrajinah in ustanoviti sčasoma take pisarne tudi še v drugih znamenitejših inozemskih mestih. K—c.

Občni zbor „Podravske podružnice“

se bo vršil dne 26. t. m. popoldne ob polštirih v Rušah.

Poleg običajnega sporeda bo tudi volitev novega odbora, ker je triletna poslovna doba sedanjemu potekla.

Člani osrednjega društva plačujejo članarino osrednjemu odboru v Ljubljani, člani vseh podružnic pa svojim odborom.

Članarina „Slov. plan. društva“ in njegovih podružnic znaša na leto 6 K; poleg tega zneska plača nov član tudi 2 K vpisnine. Ustanovnik plača enkrat za vselej 60 K. Vseučiliščniki plačajo 3 K letnine in so prosti vpisnine.

„Plan. Vestnik“ prejemelejo vsi člani **brezplačno**. Nečlane stane na leto 4 K, dijake 2 K 40 h.

Društvena znamenja dobivajo člani v društveni sobi v Narodnem domu v Ljubljani, pri podružniških odborih, pri gospodu Ivanu Sokliču, trgovcu Pod Trančo, in pri gospodu J. Lozarju, trgovcu na Mestnem trgu v Ljubljani. Eno znamenje stane 2 K.

Peternelov dom na Bledu

priporoča vsem letoviščnikom in izletnikom
svoje ugodne sobe in svojo restavracijo.

Kuhinja je izborna. Točijo se najboljša dolenjska in istrska vina in bučejeviško pivo iz akcijske pivovarne.

☞ Bivanje za daljšo dobo je za časa naznaniti. ☞

Lastnik: **Jakob Peternel**, župan blejski.

Gostilna Vrbanjejeva,

sedaj prenovljena v

hotel Razor v Kranjski gori,

priporoča vsem letoviščnikom in tujcem svoje ugodne **sobe** in svojo **restavracijo z najboljšo postrežbo** v vsakem oziru.

Kdor želi za daljšo dobo stanovanje, naj to za časa naznani.

~~~~ Lastnik Jakob Černe. ~~~~

Nahrbtnike in gorske palice

~~~~ prodaja trvdka ~~~~

AVGUSTA AUERJA naslednik IVAN KORENČAN

Stari trg št. 5. * Ljubljana. * Stari trg št. 5.

Nahrbtniki po 2 K in 2 K 40 h. — Gorske palice po 1 K 60 h.

J. BONAČ

v Ljubljani v Šelenburgovih ulicah št. 5, nasproti nove pošte,

priporočam vljudno svojo

trgovino s papirjem in pisalnimi potrebščinami.

Vzorce papirja pošiljam na ogled. V svoji knjigoveznici izdelujem vezi preproste in najfnejše. Prevzemljam izdelovanje vsakovrstnih razglednic po fotografijah. Imam veliko zalogo vedno najnovejših razglednic.

~~~~ Edina zaloga svinčnikov družbe sv. Cirila in Metoda. ~~~~

Tvornica kartonaže z električno silo. Po naročilu izdelujem raznovrstne škatle.

Prekupnikom velik popust.

Karla Kavšeka nasl.

Schneider & Verovšek

v Ljubljani na Dunajski cesti št. 16

priporočata svojo veliko zalogo planinske oprave: krampeže, svetiljke, cepine, dereze itd., potem raznovrstno železnino za stavbe, kuhinjsko orodje, najboljše orodje za rokodelce in vse vrste poljedelskih strojev.

IVAN SOKLIČ

v Ljubljani, Pod trančo št 1,

priporoča svojo veliko zalogo klobukov, posebno lodnastih za hribolazce in lovec iz
tvornice Jos. in Ant. Pichlerja, c. kr. dvor. založnikov.
Članom „Sl. pl. društva“ znižane cene.

GRIČAR in MEJAČ

v Ljubljani, v Prešernovih ulicah šte. 9

priporočata svojo bogato zalogo izgotovljene moške in ženske obleke ter
najboljše perilo in zavratnice.

Zlasti opozarjata na nepremočna lodnasta oblačila in plašče za turiste

Naročila po meri se izvršujejo točno in ceno na Dunaju.

Ilustrovani ceniki se razpošiljajo franco in zastonj.

Članom „Sl. pl. društva“ znižane cene.

AVGUST AGNOLA,Najnižje cene.

steklar v Ljubljani na Dunajski cesti št. 13.

Najnižje cene.

Velika zaloga stekla, porcelana, zrcal, okvirov in vseh drugih v steklarstvu spadajočih predmetov.

LJUBLJANA← **J. LOZAR** →

Mestni trg št. 7.

priporoča svojo bogato zalogo turistovskih srajc, turistovskih, kole-
sarskih in lovskih dokolenic, lovskih volnenih jopičev, zimskih in letnih
nogavic, zavratnic itd. Fino moško perilo in spodnja obleka.

Nahrbtniki po 5 K komad. — Članom „Slov. plan. društva“ znižane cene.

Brata Eberla,

pleskarja c. kr. drž. in c. kr. priv. južne železnice

v Ljubljani, v Franciškanskih ulicah št. 4,

prevzemata vsa v pleskarstvo spadajoča dekorativna, stavbinska in pohištvena dela.

Delo reelno in fino, izvršitev točna in po najnižjih cenah.

ADOLF HAUPTMANN

v Ljubljani, na Sv. Petra cesti št. 41.

Tovarna oljnatih barv, firneža, laka in kleja.

↪ Zaloga slikarskih in pleskarskih predmetov. ↩

PO DESETIH LETIH.

Minilo je prvo desetletje, kar deluje „Slovensko planinsko društvo“. Bilo je srečno desetletje, srečno in tudi uspešno. Dañes je društvo veliko, priljubljeno in hvalno priznано.

Ideja je bila, ki je dala zdravo rast društvu, ideja ljubezni do domovine in njenih krasot, ki ga je krepila, jačila in ga silila vedno dalje in više. Hitro se je razvilo društvo, razcvitalo se ob vedno obilnejših nalogah, ki so ga vzdrževale v živahnem delovanju. Če se oziramo na lepo vrsto doslej izvršenih del, smemo ponosno trditi, da je društvo res delalo, da je koristno delalo in da je le v občni prospah namenilo, kar mu je naklonila in zapala javna simpatija.

Misel, ustanoviti Slovensko planinsko društvo, se je rodila vrhu Karavank, na lepi slovenski gori Stolu. Prvo letno poročilo pravi o tem:

„Dne 23. julija 1892. l. so prilezli mladi narodni hribolazci, Josip Hauptman, Ivan Korenčan in Anton Škof, nabiraje planik, vsak z druge strani na visoko pečino. Krasno vreme, prelep razgled in mičen šopek planik so razveseljevali mlada srca. Počivaje na trdi skali, so ugibali, kako da je po vseh slovenskih hribih, kamorkoli jih vodi pot, videti le tuje delo. Tuja roka

zaznamenuje pota, postavlja koče in napravlja na slovenskih tleh le nemške napise in kažipote. Vzdravimo se! so rekli mladeniči, podali si roke, pobratili se ter za trdno sklenili, da ne nehajo preje, dokler se ne ustanovi slovensko planinsko društvo.“

Septembra meseca 1892. l. so se pričeli zbirati somišljeniki. Po štiri, pet, šest se jih je odzivalo vabilu sklicateljev. Zanimanje je bilo od dne do dne večje in ž njim radost sklicateljev. Kmalu se je sestavil pripravljalni odbor in sklical več osnovalnih shodov, prvega dne 22. septembra 1892. l.

Na shodu dne 13. novembra so bili v začasni odbor izvoljeni gg.: Ivan Hrasky (načelnik), Vinko Borštner, Josip Hauptman, Anton Mikuš, Simon Rutar, Ivan Soklič, Fran Tavčar, Fran Triller in Jernej Žitnik.

Ta odbor je sestavil pravila, katera je slavno c. kr. ministrstvo za notranje stvari potrdilo z odlokom z dne 10. jan. 1893. l., št. 30.637, pripravljal in vse potrebno ukrenil za **ustanovni občni zbor**, ki se je vršil dne 27. februarja 1893. l. v vrtnem salonu pri „Maliču“ v Ljubljani.

In posrečila se je namera. Drobnost seme navdušenja je našlo rodovitna tla, vzklilo je v drevesce, ki je naglo raslo in ki razteza danes svoje veje daleč nad vse ozemlje slovenskega naroda. V Ljubljani ustanovljeno društvo je postalo v kratkem osrednje društvo, kajti že v prvem letu sta se pridružili dve podružnici, le teh je pa danes v enajstem letu že deset. Organizacija podružnic, katerih namen je, podpirati v svojih okrajih delovanje planinskega društva, je povzdignilo prvotno društvo na stopnjo centrale. Kadar bodo mogle vse podružnice izvrševati celotno delovanje v svojih okrajih, bo potreba, da se ustanovi posebna podružnica za Ljubljano, in osrednjemu društvu bo poslej samo nadzorovati podružnice in jim odkazovati delo pa skrbeti za sistem v delovanju vsega organizma.

Podružnice ima planinsko društvo že po vseh središčih slovenskih pogorij. Prvi sta se ustanovili l. 1893. Kamniška in pa Savinska podružnica, katera slednja stoluje v Gornjem gradu. L. 1895. se je pridružila Radovljiška podružnica, l. 1896. pa Soška v Tolminu. Leta 1897. so se priglasili za sodelavce na planinskem torišču Čehi in se združili v Češko podružnico v Pragi, izbrali so si pa svoj delokrog v Grintavskem pogorju na koroški strani. Dve leti pozneje, l. 1899., se je ustanovila Kranjska podružnica kot šesta, l. 1900. pa so oživotvorili tudi koroški Slovenci svojo podružnico, Ziljsko podružnico, ki ji je sedež v Ziljski Bistrici. Druga štajerska podružnica se je ustanovila leta 1901. v Podravski podružnici, ki ima sedež v Rušah pri Mariboru, letošnje leto pa sta pristopili v vrsto posestrim še Kranjskogorska podružnica s sedežem na Jesenicah in kot deseta dne 12. septembra v Ajdovščini ustanovljena Ajdovsko-Vipavska podružnica.

Pod okriljem Češke podružnice se je ustanovil letošnje leto slovensko-češki akademični krožek v Pragi, ki hoče delovati s svojo pokroviteljico na Koroškem.

S pomočjo navedenih podružnic je doseglo društvo uspehov, ki jih ne more nihče več tajiti, ker so vidni že na celem ozemlju slovenskih dežel; pojem slovenskega planinskega društva se je uživil že v najzadnjem gorskem koticu in smelo trdimo, da se šteje naše društvo spričo svojega vedno dalje prodirajočega delovanja med najpopularnejša slovenska društva. Že se pa kažejo neposredni vplivi, ki jih je rodilo delovanje društva: izdatnejši nego preje je promet v naši deželi, čimdalje več prihaja tudi tujih turistov in letoviščarjev v naše pokrajine. Raste in širi se ob tem ugled, ki so ga vredni prelepi naši kraji, naše ljudstvo pa skrbi hkratu tudi za večje udobnosti, katerih je dolžno nuditi potujočemu občinstvu. Gorenjska pred vsemi drugimi se more zadovoljno ponašati z naraščajočim prometom, Gorenjska pa je tudi ona stran, v

kateri prav zadnji čas opazujemo, da je tudi tja že šinila podjetnost, katera je zgradila že na več krajih nove hotelske stavbe večjega in manjšega obsega in ki skrbi tudi sicer za vsakovrstno udobnost, kajti blagostanje ji obeta vsaka nova poletna doba. Pravo sodbo o blagodejnem vplivu naraščajočega prometa bo seveda mogoče izreči v poznejših dobah, ko bo ta vpliv le še bolj viden in očiten. Da pa smemo že danes neoporečno govoriti o naraščajočem prometu tujcev, dokazujejo nam od leta do leta višje prometne številke, ki jih beležijo naša društvena podjetja, naše planinske kočice.

Da, te naše kočice so nam v ponos, v njih vidimo poglobitveni in vidni uspeh našega dela. V Bohinju in na Triglavu, v Grintavcih in Savinskih planinah so ta gostoljubna zavetišča in tudi v Karavankah pa Polhograjskih hribih, da, celo v najvzhodnejšem koncu slovenskega pogorja štejejo v last nekaj, kar je v veselje in v uteho vsakemu, ki prime za palico pa gre v goste po širni domovini.

Najbogateje je s kočami obdarovan naš Triglav; njemu je posvetilo naše društvo v izobilju svojo skrb, skrb, ki je tu tudi najbolj na mestu. Triglavsko kočico na Kredarici, otvorjena 10. avgusta 1896. l., je nam pred vsemi drugimi ljuba, v njej vidimo svoje vsem drago gostišče, svojo glavno postojanko, svojo reprezentativno stavbo. Koča na Kredarici je najznamenitejše izpričevalo o vroči vnemi, s katero je delalo društvo za pravo planinstvo že ob pričetku. V bistveni zvezi s Triglavsko kočico je Aljažev stolp, ki nam diči kot originalna, svoje vrste edina stavba vrh Triglava. Umislil in izvršil je to izvrstno napravo l. 1895. ob svojih stroških gosp. župnik Jakob Aljaž, neomahljivi stražnik Triglavskega pogorja. Stolp ta je podaril g. Aljaž društvu v last. Omeniti je tudi Staničevo zavetišče, ki ga je dalo društvo vdolbsti v skalo tik pod vrhom Triglava v varstvo turistu proti nenadnim vremenskim nepravilnostim. Na potu na Triglav iz

Bohinja štejemo za svojo last Vodnikovo kočo na Velem polju, ki jo je zgradila kot svoje prvo veliko delo Radovljiška podružnica l. 1895. Ob znožju Triglava, v prekrasnih Vratih, pa je zgradilo osrednje društvo Aljaževovo kočo, ob kateri se dviga sedaj že nova večja stavba, Aljažev dom, ki bo vabil k sebi že prihodnje leto letoviščarje in turiste v svoje lične restavracijske in hotelske prostore. V Bohinj nas kličeta Orožnova kočica na Črni prsti, ki jo je zgradilo društvo že prvo leto svojega obstanka, l. 1894., in kočica na Rodici, last Radovljiške podružnice. Ta podružnica je postavila tudi verando v Planici pod Jalovcem in si pridobila v svojo last Tomčevo kočico na Begunjsčici v Karavankah. Radovljiška podružnica je zlasti znamenito delovala za časa prvega svojega načelnika, g. Hugona Robleka.

Predno zapustimo Gorenjsko stran, ozirno se še tja na Goriško, kjer nam je postavila Soška podružnica onkraj Bohinjskega gorovja na najzadnji višini Julijskih planin, na Krnu, Trillerjevo kočico l. 1901.

Izredno marljiva v gradnji koč pa je trudoljubiva Savinska podružnica, oziroma njen dični voditelj, gospod nadučitelj Fran Kocbek. Kocbekova kočica na Molički planini, Mozirska kočica na Golčki planini, Gornjegrajska kočica na Menini, Luška kočica na Koritih nad Lučami, Hausenbichlerjeva kočica na Mrzlici, Boška kočica na Boču, jubilejska kapelica pod Ojstrico in veranda pri slapu pod Rinko so dolga vrsta del premišljenega programa, ki si ga je Savinska podružnica v svoji izredni vnemi začrtala za prelepo Savinsko dolino in njeno gorovje.

Onđi na koroški strani Grintavca, na Ravneh v Jezerskem okraju, pa stoji najlepša vseh koč, Češka kočica, ki jo je postavila Češka podružnica ob vzornem svojem delovanju. V tej koči spoštujemo tople simpatije, ki vežejo češki narod do slovenskih gorá, v njej vidimo vzor gradnje koč.

Da naštejemo še druge stavbe, ozrmo se tja na Lisco nad Zidanim mostom, na kateri se je zgradila po prizadevanju nadučitelja g. Blaža Jurka po njem imenovana Jurkova koča. Najdalje tja proti Hrvatski pomaknjena, naj služi koča v zblíževanje slovenskih in hrvatskih planinarjev. Končno omenjamo še zavetišča na Grmadi, majhne verande, s katero je ustreglo društvo onim, ki obiskujejo ljubke izprehode v Polhograjskem pogorju in se navzemajo tu hrepenenja po višjih turah.

Pa tudi ondi, koder ni treba graditi koč, kjer je za prenočišča že skrbjeno, je pripravilo društvo svojim članom ugodna zavetja, v katerih naj se čutijo domače; tako imamo svojo planinsko sobo na Sv. Višarjih, na Sv. Gori pri Gorici, pri Planinšeku nad Lučami v Savinski dolini in v letovišču na Zahomski planini nad Trbižem.

Kot delo posebne vrste pa je omeniti Savski most med Radovljico in Kamno gorico, ki ga je zgradila Radovljiška podružnica, da je napravila krajšo zvezo med obema tema krajema in ž njo pristopno izletnikom vabljivo razgledišče na Vidovcu, ki ga je podružnica posebno skrbno uredila. Našteti nam je tudi razglednik, ki ga je letos postavila Podravska podružnica kot svoje prvo veliko delo, to je Žigertov stolp na Žigertovem vrhu na Pohorju. Naj priča o zavednosti Slovencev na skrajni meji naši.

Če smo pa našteli, kar je društvo že zgradilo, ne smemo zamolčati naprav, ki so ali že v delu, ali ki se izvrše prej ali slej. Pred vsem omenjamo kočo na Kamniškem sedlu, ki jo vprav sedaj gradi Kamniška podružnica vrhu sedla med Brano in Planjavo. V prihodnji sezoni bode koča turistu že zaželjena postojanka na potih v Kamniških planinah. Prehajanje iz Kranjske na Štajersko in Koroško postane s to kočo gotovo vse živahnejše in povzdigne tudi mesto Kamnik. Ziljska podružnica se pri-

pravlja na gradnjo planinskega doma pod Krnico v Zajezerski dolini, za katero je že kupila po posebnih zaslugah svojega vrlega tajnika g. Alojzija Knafelca prelepo ležečo senožet v najugodnejšem delu divne Zajezere. Kranjskogorska podružnica začne drugo leto spomladi staviti vrhu Golice Kadilnikovo kočo. Pa tudi osrednje društvo se loti zopet nove stavbe, kakor hitro dogradi že zgoraj omenjeni Aljažev dom v Vratih. Na Kriških podeh nad Vrati in Kranjsko goro postavi kočo, ki otvori turistu še maloznani svet ob Razoru, velikanu, ki tekmuje najsmeleje z bližnjim sosedom Triglavom.

Intenzivna gradnja koč je naložila društvu novo skrb, skrb za gorska pota, za dohode h kočam in za prehode iz doline v dolino. V gradnji potov se javlja najzanimivejše, najvažnejše društveno delovanje: razkrivanje planinskega sveta. Savinska in Česka podružnica in pa osrednje društvo so oni, ki so doslej tekmovali na tem torišču planinskih naprav. O manjših potih in napravah nočemo tu govoriti, ozirali se bomo le na dela, ki se odlikujejo po svoji uglednosti.

Prvenstvo v potih gre Savinski podružnici. V prvi vrsti je omeniti pot skozi Turski žleb na Skuto. Veličastna Skuta, po obliki in razgledu najlepši vrh v Savinskih planinah, je popreje samevala v skalnatem zatišju nad Podi, bila je od štajerske strani nepristopna, ker je bila pot skozi Turski žleb silno nevarna in težavna. Odpravljene so sedaj te težave in pristopen je postal Turski žleb po umetnem potu, ki ga je zgradila Savinska podružnica in ki vodi od Okrešlja sem kakor po galeriji ob navpičnih stenah tja na Pode, s katerih je nadelana skalnata pot na vrh Skute. Drugo važno pot je zgradila Savinska podružnica od Kocbekove kočice na Ojstrico. Zelo interesantno pot je zgradila dalje ta podružnica na Okrešelj od Slapa pod Rinko. V delu pa ima pot od Ojstrice preko Škarij na Planjavo, to doslej še težko pristopno goro v Kamniških planinah.

Naprave Savinske podružnice dopolnjujejo poti, ki jih je zgradila Češka podružnica na koroški strani Grintavskega pogorja. Prelepa Jezerska dolina in gorovje okoli nje je ozemlje, ki si ga je osvojila Češka podružnica, da stori na njem vse, česar je treba v turistovskem oziru, in da opravi tod vzorno delo. Cel sistem potov je že zasnovala in izvečine tudi dovršila in radost budi premišljena zaokroženost vseh doslejšnjih njenih naprav. Jezerski dolini je posvetila Češka podružnica vse svoje delovanje, povzdignila je konec Kokrske doline ležečo občino Jezersko do uglednega letovišča, ki družni poletni čas letovalce in turiste iz Češke, med katerimi šteje naše društvo znamenite alpiniste in z vso dušo za planine vneta prijatelje. Tej od leta do leta v večjem številu se povračajoči naselbini v udobnost je priredila Češka podružnica bližnjo in daljnjo okolico Jezerske doline s toliko ljubeznijo in vnemo za krajevne lepote, da more danes služiti Jezerska dolina v vzor in izpodbujo drugim. Označeni so vsi izprehodi, ki jih nudi dolina letoviščnikom, ki ljubijo le složne poti, skrbno so označeni vsi poti k nižjemu hribovju ob dolini, ki jo je nekdanj zalivalo jezero, in nadelani so poti, ki vabijo smelejšega turista v sinje višine planinske. Češka koča na Ravneh pod Grintavcem daje večini teh potov smer in namen. Ti poti so nov dokaz, kako ugodno je postavljena koča, ker pospešuje in zahteva gradnjo novih potov. Od Murijeve gostilne vodi k Češki koči pot preko Štulerjevega sedla, od katerega naprej je trebalo pot šele graditi. Drugo pot k Češki koči je zgradila podružnica z Zg. Jezerskega preko ruševja v Zg. Kočni do Rjavega plaza, od katerega drži na desno steza v skalah k tej koči, na levo pa zavije preko snežišča skozi Žrelo gori na „Vodine“, s katerih vodi pot turista na Savinsko sedlo in preko tega v ozemlje Štajerske, na Okrešelj in v Logarsko dolino. V Žrelu so izklesane v spodnjem delu stopnice, v zgornjem koncu pa so nameščena železna stopala, a vseskozi je zavarovana pot z železnimi vrvmi.

Od Češke kočice navzgor je zgradila podružnica pot na Zgornje Ravni in dalje na Mlinarsko sedlo, od tega pa na Mali Grintavec. S tem potom je postal Grintavec pristopen s koroške strani in omogočen je z njim prehod s Koroške preko Grintavca na Kranjsko. Posetnikom Češke kočice v udobnost je zgradila podružnica v skalah zanimivo pot na Vratca, ki so tudi zložnemu turistu znamenito razgledišče. Zgradila je dalje Češka podružnica pot od Savinskega sedla k Turskemu žlebu in zvezala je Savinsko sedlo z znamenito potjo, ki jo je napravila v Turskem žlebu Savinska podružnica. Neodvisna od Češke kočice je le pot, ki jo je zgradila Češka podružnica onkraj Jezerske doline na vrh Vernikovega Grintavca.

S poti, ki sta jih društvu zgradili Savinska in Češka podružnica, tekmujejo poti, ki jih je zgradilo, oziroma ki jih gradi vprav sedaj osrednje društvo. Triglavskemu pogorju je posvetil svojo pozornost osrednji odbor. Pred leti že je zasnoval načrt, da zgradi na Triglav skozi Krmo jahalno pot, ki bi dovedla vsakogar na sivega velikana brez težav in hitro. Odbor je izvršil le majhen del te gradnje, namreč od Mojstrane gori v Tnalu, ter odpravil vsaj nekaj ovir za vožnjo. Vendar pa ni še opustil svoje velike ideje, upa marveč, da se uresniči njegova namera s pomočjo podjetnih zasebnikov, ki grade že svoja vozna pota v Zgornji Krmi, da bodo po njih spravljali v dolino bogastvo ondotnih gozdov. V svesti si pomena, katerega so Vrata, je posvetil osrednji odbor tudi tej prekrasni dolini svojo pozornost in se trdno nadeja, da se skoraj uresniči želja vseh turistov in domačih ljudi, da poteče od Mojstrane do Aljaževega doma vozna pot. Okrajni cestni odbor je namreč že sklenil, napraviti v Vrata okrajno cesto in jo tudi vzdrževati. Druga javna oblastva, katerim je skrbeti za blagostanje Gorenjske strani, gotovo pritrđijo temu sklepu in ga omogočijo izvršiti. Društvo samo mora imeti na skrbi le turistovski pomen, temu je pa nemalo

zadostilo, ko je otvorilo in pristopno napravilo slikovito pot skozi galerije v drugi polovici Vrat, pot, ki jo mora ubrati tudi bodoča okrajna cesta. V kotu Vrat pa je zgradilo osrednje društvo znamenito novo pot na Triglav, „Tominšekovo pot“. Začenja se pri novem Aljaževem domu, ki postane spricho tega pravo izhodišče za obiskovanje Triglava. V delu je pot od Aljaževega doma na vrh Luknje. Po tem potu se pride vrh Luknje varneje in ugodneje, ker vodi po gozdu in mimo studenca, a dosedanja steza drži po samem melu in kamenju in je grozno strma. V delu so dalje nov Triglavski pot, Komarjev pot, iz Trente (Zadnjice) čez Komar in Dolič na Triglav in pa pota na Razor preko Korit in Mlinarice z ene in preko Kriških jezer z druge strani. Poslednjima dvema potoma je namen, razkriti hribolazcem do slej še skoraj nepristopne višine gorostasnega Razora.

Da je društvo poleg potov skrbelo povsod tudi za markacijo, ni treba še posebej poudarjati. Naštevati vseh potov, ki jih je zaznamovalo ter otvorilo društvo potujočemu občinstvu, ne kaže, ker jih je preveč in ker je pač delovanje v tem oziru najpopularnejši pojav društvenega prizadevanja, s katerim se je že seznanil vsakdo v vseh krajih naše domovine. Seveda je prav v svojih markacijah izpostavljeno društvo najčesteje kritiki. Tej nasproti ne more odbor dovolj izdatno naglašati, da ni mogoče vsekdar hitro popraviti kvare, katero povzročata zlobnost ali narava, ki uničujeta drage novce, žal, le kratkodobno investirane v prehitro minevajočih značkah.

Ob tem delu, ki ga je izvršilo društvo v dolinah in planinah, pa je gojilo tudi literarno delovanje. Deveto leto že izhaja društveno glasilo „Planinski Vestnik“, mesečnik, v katerem podaje pod uredništvom gospoda Antona Mikušja spise turistijske in krajepisne smeri ter društvene vesti. Vzporedno z osrednjim odborom izdaje Češka podružnica češki mesečnik „Alpsky Věstník“, ki je dopolnil za uredništva gosp.

dr. Boh. Frante že 5. letnik. Društvo je izdalo na svetlo že l. 1894. „Vodnika za Savinske planine in najbližjo okolico“, ki sta ga spisala Kocbek in Kos. Še letos pa izda Savinska podružnica nov, izpopolnjen kaži-pot za Savinske planine, ki ga je sestavil nje načelnik g. Fran Kocbek. Odlične so knjižice, ki jih je izdala Češka podružnica o naših gorah, to so „Slovanské Alpy“, „Savinské Alpy“ (sestavil Leop. Mareš) in „Julské Alpy“ (sestavil dr. Boh. Franta in drugovi). Poslednji dve knjižici sta prva dva dela sistematiški zasnovane zbirke čeških „vodnikov“ po slovenskih planinah. Kot tretji del izide knjižica o Karavankah.

Lepe uspehe je obrodil vpliv planinskega društva tudi v fotografski umetnosti. Pod okriljem osrednjega odbora deluje klub amateur-fotografov, čigar člani tekmujejo v podajanju pokrajinskih in planinskih slik. Na štirih javnih razstavah, prirejenih po osrednjem odboru, so pokazali amaterji krasne plodove svojega prizadevanja, ki jih društvo šteje za dragocen zaklad svojega arhiva.

Društvo je delovalo tudi znanstveno. Pomagalo je med drugim c. in kr. vojnemu geografskemu zavodu pri zemljevidih naših dežel, osnovalo meteorološka opazovališča in podajalo raznim učenim zavodom vsakovrstnih pripomočkov za sestavo publikacij. Vplivalo je v prometnem oziru tudi na ugodnejši železniški in poštni vozni red v naših krajih. Naj omenimo le novi planinski vlak, ki je vozil letošnje poletje ob nedeljah in praznikih ob petih zjutraj iz Ljubljane do Trbiža in se vračal ob enajstih po noči. Ta turistom in izletnikom preugodni vlak, ki je bil vedno poln, je izposlovalo naše društvo s pomočjo drugih uglednih mož. Vozil bode tudi drugo leto. Razna oblastva in korporacije se obračajo do društva, da jim izreka svoje mnenje o stvareh, ki se tičejo prometa ali prirodnih biserov in znamenitosti. Vse to jasno in glasno priča, da je naše društvo ugledno. To uglednost pa vpoštevajo tudi javni zastopi in zato podpirajo moralno in

gmotno naše delo. Ne bodemo jih imenoma naštevali, zahvaljujemo jih pa vse prav iskreno za dejansko priznanje naših teženj.

To razsežno in občekoristno delovanje je pridobilo društvu simpatije in pa trdno oporo, spričo katerih se sme ponašati z zavestjo, da se je povzdignilo v vrsto najpopularnejših slovenskih društev. Popularnost pa mu je naklonil nemalo tudi socialni pomen, katerega ima v slovenskem narodu. Občinstvu se je prikupilo društvo po prisrčni družabnosti, ki diči njegove prireditve, po družabnosti, ki jo pospešuje, ko druži, prosto vseh strankarsko-političnih teženj, vse sloje naroda v svojih vrstah. Vsem služi v prosep, vsakemu nudi le dobro in lepo, kar vzbuja ljubezen do prekrasne domovine. Družabne vezi utrjuje društvo na zabavno-poučnih večerih, katerih je priredilo že nad pol sto, trajen pa ostane vtisk, ki ga je učinil presenetljivi uspeh planinskega plesa, ki si ga je društvo priredilo kot prvega te vrste, kot praznik v vrsti desetih let resnega delovanja, v dan 1. februarja 1903. l. Na tem plesu so se prav blesteče pojavile obče simpatije, katerih je deležno planinsko društvo.

Tu, kjer nam je poročati o delu, ki ga je društvo izvršilo, bodi mesto hvaležnosti tudi onim, katerim gredo zasluge za prosep turisticke v Slovencih. Mnogo jih je teh zaslužnikov, prelepi razcvit društva naj jim bo v zadovoljivo zadostilo za trud in požrtvovalnost v korist plemenite stvari. Nekaj njih imen javljajo svetu društvene naprave, tako Orožnova koča, Aljaževa koča, Aljažev stolp, Aljažev dom, Kocbekova koča, Hausenbichlerjeva koča, Trillerjeva koča, Tomčeva koča, Jurkova koča, Frischaufova pot in pa Tominšekova pot. Vodnikova koča in Staničevo zavetišče pa kličeta v spomin imeni prednikov, ki nam ju glasi zgodovina planinstva v Slovencih.

Drugih zasluge izpričuje častna knjiga, ki nam našteva imena častnih članov, katerih ima društvo doslej

deset. Imenovalo pa je društvo za častna člana na I. občnem zboru dne 8. marca 1894. l. gosp. Fr. Kadilnika, trgovskega blagajnika v Ljubljani, spoštuječ v njem popularnega hribolazca, Nestorja slovenskih turistov in svojega blagodarnega dobrotnika, in pa gospoda univerznega profesorja dr. Johannesesa Frischaufa v Gradcu, ki je društvu od njega početka vdan prijatelj in kot neprecenljiv veščak in glasovit alpinist vsekdar na pomoč. Tretji občni zbor z dne 24. februarja 1896. l. je imenoval za društvenega častnega člana triglavskega župnika, gospoda Jakoba Aljaža na Dovjem, moža, ki se je povzpел s svojim navdušenim delovanjem za slovensko planinstvo v prvaka, čigar ime in zasluge ostanejo trajno združene z vekovito slavo, ki se glasi našemu ponosu, našemu Triglavu. Ne manj zaslužnega moža je izbral za častnega člana VI. občni zbor z dne 20. februarja 1899. l., gosp. Fr. Kocbeka, nadučitelja v Gornjem gradu, ustanovitelja in voditelja „Savinske podružnice“, ki je Savinske planine s svojim neumornim delom vse osvojil Slovincem. Na VIII. občnem zboru dne 15. marca 1901. l. je pa društvo izrazilo za sluzeno hvaležnost voditeljem Češke podružnice za njih pomenljivo in odlično delovanje na Jezerskem in v Savinskih planinah na koroški strani. Imenovalo je tedaj za častne člane ves odbor Češke podružnice: njenega načelnika in ustanovitelja, dr. Karla Choudounskega, c. kr. univerznega profesorja v Pragi, ki budi z dejanjem in pesom zanimanje za naše dežele v Čelih; dalje gospode dr. Bohuslava Franto, dežel. svetnika v Pragi, dr. Stanislava Prachenskega, odvetnika v Pragi, in Leopolda Mareša, deželnega svetnika v Pragi, ki so vsi Češki podružnici od njenega početka odborniki in neprecenljivi voditelji. Hkratu je imenoval občni zbor gospo Ančo Prachensko, odvetnika soprogo v Pragi, za častnega člana, to v priznanje zaslug, ki si jih je kot načelnica damskega komiteja pridobila za ureditev Češke koč, katera kaže v svoji notranjosti pridnost češke ženske roke.

Na svojem X. občnem zboru dne 20. maja 1903. l. je pa podelilo društvo častno članstvo gosp. Simonu Inzku, dekanu v Žabnicah, to na predlog Ziljske podružnice, ki časti v imenovanem rodoljubu svojega zaščitnika in dobrotnika.

Ko navajamo tu svoje zaslužne člane, ne smemo pozabiti še dveh, katerima gre priznanje, da sta osrednjemu odboru pri izvrševanju obilnega posla v posebno podporo, sta pa to njegova tajnika, gospoda Josip Hauptman in Miha Verovšek. Vzgojila sta se v neumorni delavnosti, s katero se je ponašala prijateljska družba „Planinskih Piparjev“.

S tem završujemo svoje poročilo, ki nam kaže danes po desetih letih Slovensko planinsko društvo v najlepšem razcvitu.

Za narod ustanovljeno, med narodom delujoče, naj budi društvo ljubezen do domovine, naj širi spoznavanje bogastva, ki se nam blesti v prirodnih njenih krasotah. Ob čaru, s katerim prešinja veličastvo narave človeško dušo, naj plemeniti Slovensko planinsko društvo naš narod in tako izvršuje ono nalogo, ki mu pristoji kot pospeševalju kulture.

Osrednji odbor

Slovenskega planinskega društva.

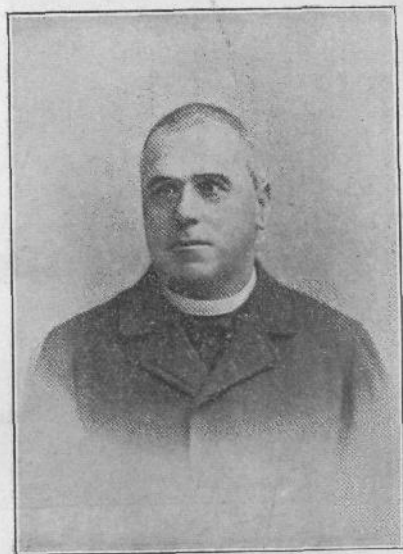
Sestavil dr. Vladimir Foerster.

ČASTNI ČLANI

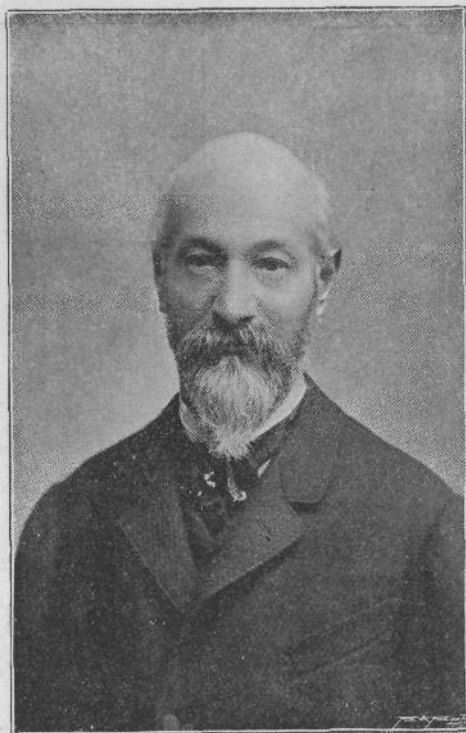
„SLOVENSKEGA PLANINSKEGA DRUŠTVA“

FRAN KADILNIK.

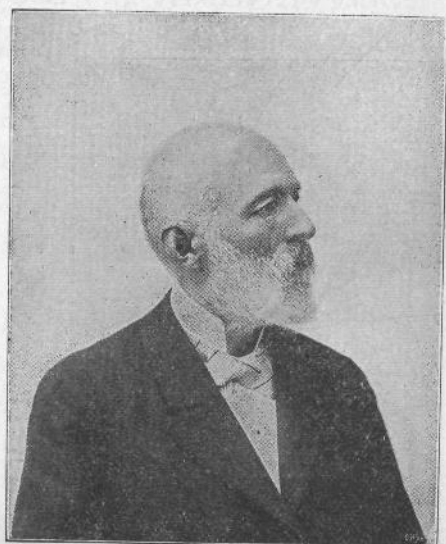
JAKOB ALJAŽ.

DR.
JOHANNES
FRISCHAUF.

FRAN KOCBEK.

DR. KAREL CHODOUNSKÝ.

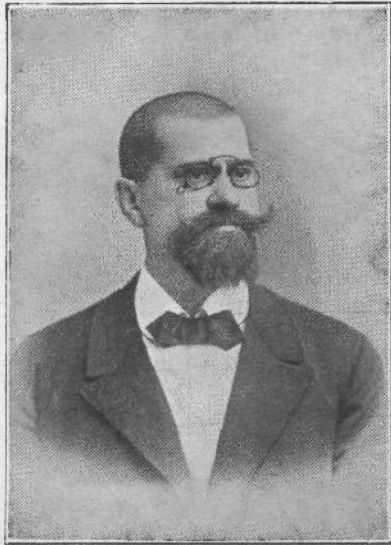

DR. BOHUSLAV FRANTA.

LEOPOLD MAREŠ.

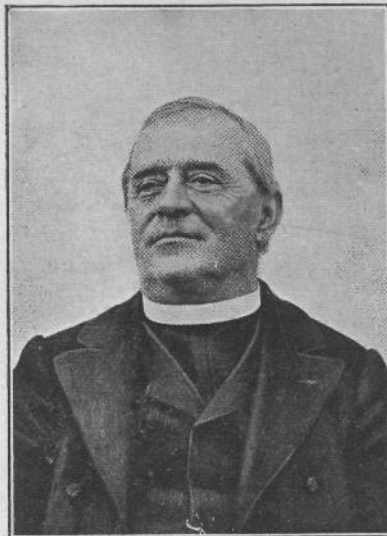

DR. STANISLAV PRACHENSKÝ.

ANČA PRACHENSKA.

SIMON INZKO.